

Ο νέος Ιερομάρτυρας Χαράλαμπος Μιχαηλίδης εκ Λουρουτζίνας Κύπρου (1862 - 24 Σεπτεμβρίου 1924)

/ Το Συναξάρι της Πεμπτουσίας / Συναξαριακές μορφές

Κωστής Κοκκινόφτας, Ερευνητής Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου

Οι δύσκολες συνθήκες ζωής τών χρόνων της Τουρκοκρατίας συνέτειναν ώστε πολλοί Έλληνες κάτοικοι της Κύπρου να προσχωρήσουν στο Ισλάμ για να μπορέσουν να επιβιώσουν. Σε αρκετές περιπτώσεις η προσχώρηση αυτή ήταν εικονική και οι νεοφώτιστοι μουσουλμάνοι, ενώ δήλωναν δημόσια πίστη στον Μωάμεθ, στα κρυφά παρέμεναν Χριστιανοί. Δυστυχώς, με την πάροδο του χρόνου οι απόγονοι πολλών από τους εξισλαμισθέντες εκτουρκίσθηκαν και χάθηκαν οριστικά για τον Ελληνισμό. Ωστόσο, αρκετοί Λινομβάμβακοι, όπως αποκαλούνταν στην Κύπρο οι Κρυπτοχριστιανοί, παρομοιαζόμενοι με ύφασμα που έχει δύο όψεις, μία από λινάρι και μία από βαμβάκι, εξακολούθησαν να βιώνουν τις τραγικές καταστάσεις που δημιουργούσε η διπλή θρησκευτική ιδιότητά τους, μέχρι τα πρώτα χρόνια της Αγγλοκρατίας, οπότε επετράπη η ελεύθερη άσκηση των θρησκευτικών δικαιωμάτων των κατοίκων και αρκετοί φανερώθηκαν ως

Χριστιανοί. Αντιμέτωπη με την εξέλιξη αυτή, η τουρκική μειονότητα του νησιού αντέδρασε και επεδίωξε να αφομοιώσει τους Λινοβάμβακους με την ίδρυση σχολείων και την ανέγερση τζαμιών στα κρυπτοχριστιανά χωριά. Συνέπεια της δράσης αυτής, ήταν να ασκηθεί κλίμα τρομοκρατίας ανάμεσά τους, με αποτέλεσμα αρκετοί από αυτούς να επιλέξουν να παραμείνουν στην αποκρυφία και κατά την περίοδο των πρώτων χρόνων της Αγγλοκρατίας. Σε αυτό συνέτεινε επίσης ο φόβος που ένιωθαν από επικείμενη τιμωρία τους για εγκατάλειψη του Ισλάμ, σε περίπτωση επανόδου του νησιού στην Οθωμανική αυτοκρατορία.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η περίπτωση του χωριού Λουρουτζίνα, όπου πολλοί κάτοικοι από τους λεγόμενους «Οθωμανούς» εξακολουθούσαν να βαπτίζονται και να συμμετέχουν στα μυστήρια της Ορθόδοξης Εκκλησίας, μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα. Αρκετοί άλλοι, όμως, υιοθέτησαν τον τουρκικό-ισλαμικό τρόπο ζωής και την ιδεολογία του στις αρχές της δεκαετίας του 1880. Τότε, ένας δερβίσης μετέβη στο χωριό, όπου κατάφερε να πείσει εβδομήντα περίπου νεαρούς Λινοβάμβακους να περιτμηθούν και να αποτελέσουν τον πρώτο πυρήνα για τον εκτουρκισμό του. Κάτι δηλαδή που δεν είχε γίνει στα δύσκολα χρόνια της Τουρκοκρατίας, πραγματοποιήθηκε σε συνθήκες θρησκευτικής ελευθερίας, στα χρόνια της Αγγλοκρατίας.

Στο μεταξύ, οι κάτοικοι της Λουρουτζίνας εξακολούθησαν να βιώνουν τη διπλή υπόστασή τους καθόλη αυτήν την περίοδο. Τελικά, στις αρχές της δεκαετίας του 1920 εγκαταστάθηκε στην κοινότητα ο φανατικός νεοφερμένος δάσκαλος Ρατζή εφένδης, ο οποίος προσπάθησε να εκτουρκίσει τους εναπομείναντες Λινοβάμβακους. Ο Ρατζή εφένδης, από τότε που ανέλαβε τη διεύθυνση του

τουρκικού σχολείου, το οποίο στο μεταξύ είχε επαναλειτουργήσει ως σχολείο-τζαμί με δαπάνες ενός πλούσιου Τούρκου της Λευκωσίας, αφού ενέσπειρε στους μαθητές του την αποστροφή για τη χριστιανική πίστη και τα ιερά σύμβολά της, πρωτοστάτησε στη δημιουργία διενέξεων ανάμεσα στα παιδιά που φοιτούσαν στο σχολείο του και στα χριστιανόπαιδα.

Η όλη κατάσταση που είχε δημιουργηθεί συνέτεινε ώστε σταδιακά οι Λινοβάμβακοί κάτοικοι του χωριού να διακόψουν τις πνευματικές σχέσεις τους με τον ιερέα της κοινότητας παπά Χαράλαμπο Μιχαηλίδη, και να σταματήσουν να βαπτίζουν τα παιδιά τους. Ο παπά Χαράλαμπος προσπάθησε να τους επαναφέρει στις παλιές τους συνήθειες, ενέργεια όμως που εξαγρίωσε τους φανατικούς, οι οποίοι, ένα βράδυ, τον λιθοβόλησαν και τον κτύπησαν. Φαίνεται, όμως ότι ο ιερέας συνέχισε την εκκλησιαστική του δράση και για τον λόγο αυτό αποφασίστηκε η δολοφονία του, ώστε οι φανατικοί να απαλλαγούν από κάθε εμπόδιο στην υλοποίηση του σχεδίου τους για πλήρη εκτουρκισμό της κοινότητας.

Ο παπά Χαράλαμπος Μιχαηλίδης γεννήθηκε το 1862 στη Λουρουτζίνα και νυμφεύτηκε σε νεαρή ηλικία τη θυγατέρα του προηγούμενου ιερέα του χωριού, με την οποία απέκτησε τρεις θυγατέρες. Η σύζυγός του, όμως, απεβίωσε πολύ νέα, αφήνοντας στο παπά Χαράλαμπο, ο οποίος στο μεταξύ είχε ιερωθεί, την ευθύνη της ανατροφής και της αποκατάστασης των παιδιών τους. Ο ταπεινός ιερέας αποδείχτηκε φιλόστοργος πατέρας και μέσα στις πολύ δύσκολες συνθήκες της εποχής κατάφερε να μεγαλώσει τα παιδιά του, που δημιούργησαν αργότερα τις δικές τους οικογένειες. Δυστυχώς μία από τις θυγατέρες του απεβίωσε σε νεαρή ηλικία, αφήνοντας τέσσερα μικρά παιδιά ορφανά, γεγονός που του προξένησε μεγάλη θλίψη.

Από διάφορες αναφορές σε πηγές της εποχής πληροφορούμαστε ότι ο παπά Χαράλαμπος ήταν άνθρωπος φιλόξενος, εργατικός και φιλεύσπλαχνος και μεριμνούσε για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των συγχωριανών του, ανεξαρτήτως καταγωγής και θρησκείας. Για τον σκοπό αυτό είχε προσφέρει έκταση ιδιόκτητης γης του στο Γεωργικό Τμήμα, ώστε να δημιουργηθεί πρότυπος αμπελώνας, από τον οποίο να καθοδηγούνται οι κάτοικοι των χωριών της περιοχής στις γεωργικές τους ασχολίες. Στις αρχές της δεκατίας του 1920, οπότε τοποθετείται η έναρξη της συστηματικής δράσης του Ρατζή εφένδη, ο παπά Χαράλαμπος συνήθιζε να διανυκτερεύει στο χωράφι του, που βρισκόταν λίγο έξω από το χωριό. Στον χώρο αυτό έγινε η δολοφονία του με αξίνη, το βράδυ της 24ης Σεπτεμβρίου 1924, ενώ κοιμόταν.

Τη διαλεύκανση της δολοφονίας ανέλαβε ο αστυνόμος Τήλλυρος, ο οποίος απέκλεισε αμέσως το ενδεχόμενο της ληστείας και επικέντρωσε τις έρευνές του

στη δράση των φανατικών και στο φυλετικό μίσος που είχαν καλλιεργήσει. Σε σύντομο χρονικό διάστημα, συνελήφθησαν ως ένοχοι τα αδέλφια Μουσταφάς Μπαϊράμ Μπαττά και Γιουσούφ Μπαϊράμ Μπουρουντή, καθώς και ο Οσμάν Χασάν Καραολή, όλοι κάτοικοι Λουρουτζίνας. Στο δικαστήριο, όμως, ο τελευταίος παρουσιάστηκε ως μάρτυρας κατηγορίας, αφού η αστυνομία τον θεώρησε «συνένοχο μάρτυρα», ώστε να καταθέσει εναντίον των δύο πρώτων. Όπως ανέφερε, τη δολοφονία διέπραξαν οι δύο αδελφοί, ενώ ο ίδιος τους είχε συνοδεύσει στον τόπο του εγκλήματος και παρίστατο σε αυτήν, μετά από απειλές που είχαν διατυπώσει οι φονείς εναντίον του.

Από τα πρακτικά της δίκης και τα δημοσιεύματα των εφημερίδων της εποχής αντλούνται πολύτιμες πληροφορίες για τον ρόλο που διαδραμάτιζε ο παπά Χαράλαμπος στη μυστική πνευματική ζωή των Λινοβαμβάκων κατοίκων του χωριού. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ένας από τους συλληφθέντες, ο Μουσταφάς Μαϊράμ Μπαττά υπέδειξε τον «συνένοχο μάρτυρα», Οσμάν Καραολή, ως τον δολοφόνο, και ανέφερε ότι ο τελευταίος πρόβαλε ως λόγο εκτέλεσης του ιερέα το ενδιαφέρον του τελευταίου να συνεχίσουν οι Λινοβάμβακοι να βαπτίζουν τα παιδιά τους.

Είναι αξιοσημείωτο, ότι η ακροαματική διαδικασία διεξήχθη στην ελληνική γλώσσα, αφού μόνο αυτή γνώριζαν τόσο οι «Οθωμανοί» κατηγορούμενοι, όσο και οι μάρτυρες κατηγορίας. Τελικά, το Κακουργοδικείο της Λευκωσίας βρήκε ένοχους τους Μουσταφά και Γιουσούφ και τους καταδίκασε σε θάνατο.

Πηγή: Κωστής Κοκκινόφτας· Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, § Ο νέος Ιερομάρτυρας Χαράλαμπος Μιχαηλίδης, Περιοδικό Ορθόδοξη Μαρτυρία [www.orthodoximartyria.com], Έκδοση Παγκυπρίου Συλλόγου Ορθοδόξου Παραδόσεως «Οι Φίλοι του Αγίου Όρους» τεύχος 100, Λευκωσία Χειμώνας 2013.

<http://bitly.com/1pnJjhl>